

מסורת הש"ס

^(א) מדה יג. מג. מ. (ג ע"ז ע: כמזכות כ. [גדה יג.], ^(ג) כמזכות קי: בזכות מד., ^(ד) נע"י מוספות מגילה כא., ^(ה) ד"ה אלמלא, ^(ו) נע"י כ"מ קנ"ג, ^(ז) [קמן פס. ע"ש], ^(ח) ונ"ש"ע מוספות יומא ל ד"ה מלוא,

רבינו הגנאל

א"ר זירא חזיתיה לר' אבהו שהניח ידיו כנגד פניו של מטה וכו'. פ"י ר' אבהו היה יורד בנהר לטבול ואפילו נגע לא חיישין. (לה) [וחא] דתניא ר' אליעזר אומר כל האוחז באמה ומשתין מביא מבול לעולם, כלומר מתחמם ומציא שכבת זרע ונמצא משחית זרעו על הארץ, כני מילי היכא דלא מביעת אבל היכא דמביעת גנך ר' אבהו הדוח מביעת מעליית הנור אין לו פנאי להתחמם כמו שאין פנאי לבישת מילי היכא דלא מביעת ולנסי, הליכך אפילו נגע לא חיישין ליה. והני מילי דשרי להניח ידיו כנגד פניו של מטה כשעולה מן התנאי אבל כשיורד בנהר לא, כרב דלסך, כל המניח ידיו כנגד פניו של מטה כאילו כופר בכריתו דבי אברהם אבינו וכוברנן דבי רב אשי דכי נחתו זקפו כי סלקי שחו. אמר רב יהודה כל העולה מכבל לא"י עובר בשעה שנאמר בבבל יובאו ושמה [יהיו] עד יום פקדי אותם נאם ה'. הלך ר' אבא ומציא לר' יהודה במרחץ והיה אומר לשמשוי בלה"ק, הביאו לי נתר, הביאו לי מסרק, פתחו פומיכו ואפיקו הבלא ואשתו מיא דבי באני, למנוי ממנו כי דברם של חול מותר לאומנין במרחץ בלה"ק, אמר אילול לא [באתין] אלא לשמוע דבר זה דיי. מתני' מוליחי. תנא מים במרחץ וגחלים מבפנים והוא של חסד ואם גרף גחלים שרי. אנטיכי, א"ר נחמן בי דרדי ושל נחושת היא. ותניא כרב נחמן אנטיכי א"ע"פ שגרופה אין שותין הימנה בשבת מפני שנחושתה מחממתה. ירושלמי מוליחי שאינו גרוף אהור מפני שהגחלים נוגעות בגופו, ר' חנניא בר הלל אמר מפני שהרוח נכנסת לתוכו ויטי והגחלים בוערות, ר' יוסי בר אבין אמר מפני שעשוי פרקין ומתיירא שמא נתאכל דירבוק ומוסיף מים. אנטיכי, בשם ר' יוחנן אמרי פסיקא מיחם שינייה לא יתן לתוכו צונן.

דלים ליה גידודי. שאין שפתה גבוהה שהיו המים עמוקים אצל שפתה כמו בצמלע דכיון שאין עמוקים שם כי מתי סמוך לשפתה נועץ רגליו בקרקע וחופר וממחה העפר לתוך המים ודמי למגבל. ולי נראה דאית ליה גידודי שרי דלא דמי לנהר אלא לכלי דלית ליה גידודי דמילא לנהר ואסור: **שפנית ידיו**. כשהיה רוחץ משום נגיעות:

אי נגע. בצמנה: **כאילו מציא מבול לעולם**. שמתחמם וצא לידי קרי וזה קלקולו של דור המבול מוציאים שכבת זרע לטטלה דכתיב כי השחית כל בשר וגו' (בראשית ו): **כנולשת**. עשאוה להא דר' אבהו. בולשת חילות גייס הבא לעיר. על שם שמחשפין בזולשים את העיר קרי לה בולשת: **נשעת שולם**. כגון שהוא של אותה מלכות: **כאילו כופר**. דנראה שהוא נזם דבזר: **כי נחית**. לנהר פניו כלפי הנהר ואין כאן משום נגיעות אסור לכסותו: **כי סליך**. ופניו כלפי העם מותר משום נגיעות: **ר' זירא זקיף**. דחיש דלרז שלא יראה ככופר: **משפמיע**. היה ירא ליראות לו משום דהוה בעי רבי זירא למיסך לארעא דשראץ ורבי יהודה לא סבירא ליה וירא פן יגזור עליו מליץ: **צנלא יבואו ושמה יהיו עד יום פקדי וגו'**.

ור' זירא אמר לך האי קרא צכלי שרת כתיב כדאמרין צשני דיניי גזירות (כמוזות קי.). **הציאו לי נתר**. לחוף את ראשי וקאמר להו צלשון הקודש: **פסחו פומיכו**. ויכנס הצל בית המרחץ לתוך הגוף ויוציא הצל של זיעה: **ואשסו**. מן מים חמין ואפי' לא הוזמו **אלא לרחייה: מותר לאומרן**. צנית המרחץ ואפי' צלשון קודש: **הנלא**. דמרחץ הנכנס דרך הפה: **מפיק הנלא**. דזיעה: **ולא הלך ד' אמוס**. קודם שיש: **מרקב**. אינה מתעכלת לעשות וצל: **ריח רע**. ריח הפה: **ריח וזהמא**. כל גופו מזהם בזיעה **תמידי ולא הסיקוה מצפנים**. שאינו מטיב לכלום: **ולא הכניסוהו לצונן**. שהן מחזקין את הצרח: **למים ע"ג צנית**. על שוליו ולדדי שאינם נכנסים **ואשסו**. מן המים **בתנ"י מוליאר הגרוף**. מחיב שחמץ מצע"י: **שופין**. מממיו צשבת ואע"פ שהוזמו קלת מחמת הכלי לפי שאינו מוסיף הצל אלא משמר ומקיים חוס שלהם שלא יטנינו. בגמרא מפרש מוליאר מים מצפנים וגחלים מצחוך כלי שיש בו בית קיצול קטן אצל דופנו מצחוך מחובר לו ונותן שם גחלים והמים בקיצולו הגדול. ורבותי מפרשים מוליאר שני שולים ואנטיכי צי דודי מחיאה צינתיים. ולי נראה להפך דאם כן ה"ל למיתני מים מלמעלה וגחלים מלמטה ועוד דנחשתה

דמי צאנטיכי לשון שולים הן והן אומרים לשון נחושת ושאינ נחשת מחרס: **אנטייני**. מפרש צגמרא: **גב' צי גירי**. חלל יש צכירה אצל חלליה שהגחלים צו ומים נמונים בחללה השני ואע"ג דמיי למוליאר מיהו כירה דופנה עז והאור דדיר צמוכה כל ימות החול דופנה חס מאד ומוסיף הצל צמים אע"פ שגרופה מן הגחלים: **צי דודי**. יורה גדולה עושין לה שמי שוליים ונותנין גחלים צין שניהם והמים על העליונים: **וכל שכן**. דצי כירי אסור כדפרישית שמתוך שהאור דדיר צו דופנו עז מרמיח: **אצל צי דודי לא**. שהרי הוא כמוליאר: **שנחשפס**. נחושת שלה אלמא ציורה של נחשת קאי ונחשת משמר רחיחמו. ואני אומר נחושתה לשון שולים כדכתיב (יחזקאל לו) יען השפך נחשתך ולשון של המשנה נחשמו של תנור במסכת כלים (פ"ח מ"ג) ושאינ אנטיכי ממוליאר דמתוך שהשולים מכוסים חומם משתמר ואע"ג שגרפו גחליהם: **בתנ"י המיחם**. קומקומם של חמין: **שפיניהו**. כולה מתניחין מפרש צגמרא: **גב' מאי קאמר**. מאי פיניהו ומאי לא יתן והדר אמר אצל נותן: והלא

כירה פרק שלישי שבת

מא.

פשיטא דלא נגע דתניא ר' אַליעזר אומר ב'. ואע"ג דרבנן פליגי עליה ושרו צפרק כל היד (מדה יג. וסס)^א לא שרי אלא^ב משום ממוזות שלא יראה ככרות שפכה^ג ויוציאו לעז על צניו שהן ממוזיט^ד: **רחין ולא סך**. ול"ג מעיקרא^ה דהא צכולי הש"ס רחינה קודם סיכה כדאמר צפ"ק דקידושין (דף כג.): רחלו סכו וקרא כתיב ורחלת וסכת (רות ג)^ו מיהו קרא איכא לאוקמי צסיכה שהיתה מתקטטת ענמה לריח טוב לכן לא היתה סכה צתחלה שעל ידי רחינה היתה מעצרת הסיכה מעליה:

מוליאר הגרוף שותין ממנו בשבת. פ"י צקונטרס לפי שאין מוסיף הצל אלא משמר ומקיים חוס שלהן ואנטיכי אפי' גרופה אין שותין הימנה לפי שמוספת הצל ואין נראה דלא שייך למיגור צמוסיף הצל אלא בהטמנה גזירה שמה יטמין צרמץ ועוד דדומק לומר דמתני' איירי כשעשה האיסור ועוד^ז דאנטיכי אסור צכל ענין לשמות הימנו אפילו צהשאה ואי להחזיר מנן משחין אפילו צאינו גרוף ועוד אי משום מוספת הצל אסרה ליה מתני' צשמה תקשה לרצה ורבי יוסף דשרו לעיל (דף לז.) צשכת קדרה ע"ג כירה וצשלה צשצת אע"ג דלא נצששלה כמאלכ צן דרוסאי ואפי' צמויז ונראה כפי"י פורת מוליאר הגרוף שותין הימנו צשצת שמוזין המים חמין ציין לפי שהמים אינן כ"כ חמין צמוילאר שצצשכל היין מן המים שמוזין לתוכו אצל אנטיכי אע"פ שגרופה^ח אין שותין הימנה^ט לפי שאנטיכי יש צה הצל יותר^י ומצשצל היין מן המים צשעת מוניה^{יא} וכ"מ צירושלמי^{יב}: והלא

מותר לאומרם בלשון קדש פתחו פומיכיו ואפיקו הבלא נמי כדשמואל דאמר שמואל הבלא מפיק הבלא אלא אשתו מיא דבי באני מאי מעליותא דתניא יאכל ולא שתה אכילתו דם וזהו תחילת חולי מעיים^כ ואכל ולא הלך ד' אמות אכילתו מרקבת וזהו תחילת ריח רע הנצרך^{כא} לנקביו ואכל דומה לתנור שהסיקוהו ע"ג אפרו וזהו תחילת ריח וזהמא רחץ בחמין ולא שתה מהן דומה לתנור שהסיקוהו מבחוץ ולא הסיקוהו מבפנים רחץ בחמין ולא נשתמץ בצונן דומה לברזל שהכניסוהו לאור ולא הכניסוהו לצונן רחץ ולא סך דומה למים ע"ג חבית: **בתנ"י מוליאר הגרוף שותין הימנו בשבת אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה: גב' היכי דמי מוליאר הגרוף תנא מים מבפנים וגחלים מבחוץ אנטיכי רבה אמר בי כירי רב נחמן בר יצחק אמר בי דודי מאן דאמר בי דודי כ"ש בי כירי ומאן דאמר בי כירי אבל בי דודי לא תניא כוותיה דרב נחמן אנטיכי אע"פ שגרופה וקטומה אין שותין הימנה מפני שנחושתה מחממתה: **בתנ"י המיחם שפיניהו לא יתן לתוכו צונן בשביל שיחמו אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הכוס כדי להפשירן: גב' מאי קאמר אמר רב אדא בר מתנא הכי קאמר י'המיחם שפינה ממנו מים חמין לא יתן לתוכן מים מועטים כדי שיחמו אבל נותן לתוכו מים מרובים כדי להפשירן והלא****

כירה צאנטיכי לשון שולים הן והן אומרים לשון נחושת ושאינ נחשת מחרס: **אנטייני**. מפרש צגמרא: **גב' צי גירי**. חלל יש צכירה אצל חלליה שהגחלים צו ומים נמונים בחללה השני ואע"ג דמיי למוליאר מיהו כירה דופנה עז והאור דדיר צמוכה כל ימות החול דופנה חס מאד ומוסיף הצל צמים אע"פ שגרופה מן הגחלים: **צי דודי**. יורה גדולה עושין לה שמי שוליים ונותנין גחלים צין שניהם והמים על העליונים: **וכל שכן**. דצי כירי אסור כדפרישית שמתוך שהאור דדיר צו דופנו עז מרמיח: **אצל צי דודי לא**. שהרי הוא כמוליאר: **שנחשפס**. נחושת שלה אלמא ציורה של נחשת קאי ונחשת משמר רחיחמו. ואני אומר נחושתה לשון שולים כדכתיב (יחזקאל לו) יען השפך נחשתך ולשון של המשנה נחשמו של תנור במסכת כלים (פ"ח מ"ג) ושאינ אנטיכי ממוליאר דמתוך שהשולים מכוסים חומם משתמר ואע"ג שגרפו גחליהם: **בתנ"י המיחם**. קומקומם של חמין: **שפיניהו**. כולה מתניחין מפרש צגמרא: **גב' מאי קאמר**. מאי פיניהו ומאי לא יתן והדר אמר אצל נותן: והלא

עין משפט ונר מצוה

בש א מיי פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה כג טו"ש"ע ח"ח סימן ג סעיף יד וטו"ש"ע ח"ה סימן כג סעיף ד:
ל ב מיי פ"ה מהלכות מלכים הלכה יב:
לא ג מיי פ"ד מהלכות דעות הלכה ב:
לב ד מיי (פ"ב מהל' שבת הלכה א) ופכ"ב הלכה ו סמן לאין סה טו"ש"ע ח"ח סימן שח סעיף יב:

תורה אור השלם

1 בבבלי ירבאן ושמיה יהוי עד יום פקדי אותם גאם יי ודעלוימים ודשיבתיים אָל תקיפון הנהי:

ירמיהו כב כז

מוסף רש"י

ברלשת. חיל. על שם שמפשיט חותמרים קרי לכו בולשת, כדמתרגמין וחספס (בשאלות מד) וכלס (ע"ו ש) שמפשיטם כל הטמנומים (כחובות כז) ונחין (נדח גי.) משתמיט מנייה. לא היה נראה אלו (בכרות כז.) דבעי למיסק לארעא דמחציל. ורבי יהודה משה צידו, לשיי הוה משתמיט מניי (כחובות ק"י.) ודחו תחלת ריח וזהמא. כל גופו מרמיח בועה מסתתת, שהרים נגלע צצכרו וצאכריו וזהו צו ליעס מומתה (קט"ז צב.)

מוסף תוספות

א. לאחור באמה ולהשתין. יריצ"ל. ב. במשתין. מוס'. נדה יג. ד"ה אום. ג. משום מוס'. הירצות. מוס'. הירצ"ל. ד. אבל לצורך ד"א אסרי. מוס'. נדה יג. ד"ה אום. ה. דסיכה שאחור הרחיצה היא מכנסת תועלת רחיצת החמין לתוך גופו. מוס'. הירצ"ל. ו. אילמא דסיכה אחר רחיצה היא. מוס'. הירצ"ל. ז. לימא תהור תיבתייה מהכא למי"ד להחזיר תנן אבל לשהות שאינה גרופה ואינה קטומה, דהא. רש"י. ח. ונשתתרו המים עליה בהיתר. מוס'. הירצ"ל. ט. בין מווג מכלי ראשון, בין מווג מכלי שני גזירה שמא ימווג בכלי ראשון. מוס'. הירצ"ל. י. והמים שבתוכו חמין ביותר. מוס'. הירצ"ל. יא. הלכך אסור למווג היין לתוך המים אפי' כשתנן לתוך הכלי שני, לפי שאף בכל"ש המים חמין ביותר ואיכא למגור אטו כל"י. מוס'. הירצ"ל. יב. דשעמא משום מבשל, דגרסי' התם ר' יוסף בר אבין אמר מפני שעשוי פרקים פרקים ומתיירא שמא נתעקל דבוקי, ומוסיף מים, אלמא חיישין שמא יתן לתוכו מים ומבשילין, והיינו כעין פ"י הרי' פורת שפירש משום חשש בישרול. מוס'. הירצ"ל.

